

Broj: 01,02,03,03/11-05-1-2393,2/17
Sarajevo, 22. 12. 2017.

Izvješće

Okrugli stol na visokoj razini o procesu europskih integracija Zapadnog Balkana iz regionalne perspektive, Bruxelles, 20.-21. studenoga 2017.

Predsjedateljica Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH Borjana Krišto, prvi zamjenik predsjedateljice Mladen Bosić, drugi zamjenik predsjedateljice Šefik Džaferović i zastupnica u Zastupničkom domu PSBiH Aleksandra Pandurević sudjelovali su na dvodnevnom sastanku u Bruxellesu pod nazivom "Okrugli stol na visokoj razini o procesu europskih integracija Zapadnog Balkana iz regionalne perspektive.

Osim izaslanstva iz BiH, na Okruglom stolu sudjelovali su i članovi Europskog parlamenta te članovi parlamenata pretpristupnih zemalja i država članica Europske unije. Dvodnevni skup organizirala je Koordinacijska skupina za podršku demokraciji i izborima (DEG), u suradnji s Pododborom za ljudska prava i izaslanstva za odnose sa zemljama Zapadnog Balkana unutar Odbora za vanjske poslove EP-a.

Prvoga dana održavanja Okruglog stola raspravljano je o Reformskoj agendi i njezinoj provedbi, te su tom prilikom razmijenjena mišljenja sa stalnim izvijestiteljima i izvjestiteljima u sjeni za Odbor za vanjske poslove EP-a, kao i sapredsjedateljima izaslanstava u zajedničkim parlamentarnim odborima za odnose sa zemljama proširenja. Tom prilikom je izraženo žaljenje zbog toga što još ne funkcionira Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između PSBiH i EP-a te je naglašeno da je izgubljeno mnogo vremena zbog te činjenice. Također je naglašeno da su mir, stabilnost i ekonomska održivost nužni za zemlje Zapadnog Balkana, kao i da su EU i navedene zemlje ovisne jedne o drugima.

Predsjedateljica Zastupničkog doma PSBiH Borjana Krišto izložila je kronologiju dosadašnjeg europskog puta BiH i ustvrdila da BiH ima jedinstven stav glede članstva u EU. U svome je izlaganju predsjedateljica Krišto naglasila da su populizam i demagogija uzrokovani preuranjenom izbornom kampanjom, te da su nedostatak povjerenja i političke volje uzrok trenutačnom zastoju i nemogućnosti političkog dogovora o bitnim pitanjima. Na kraju izlaganja je predsjedateljica Zastupničkog doma PSBiH još jednom rekla kako je izmjena Izbornog zakona BiH preduvjet za rješavanje svih drugih problema, kao i da će i dalje činiti sve za činjenje pozitivnog iskoraka k članstvu naše zemlje u EU.

Prvi zamjenik predsjedateljice Zastupničkog doma PSBiH Mladen Bosić u obraćanju nazočnima je ocijenio pozitivnim napore predsjednika Europske komisije Jan-Cloude Junckera i visoke predstavnice Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Federice Mogherini, točnije njihove posljednje izjave u kojoj su prvi puta dani određeni datumi u prilog daljnjeg širenja EU na zemlje Zapadnog Balkana. Bosić je kazao i da ga raduje to što su vrata EU ponovno otvorena te smatra da će ovakav pristup potaknuti BiH i zemlje u okruženju na svojevrsnu utrku k EU.

Drugi zamjenik predsjedateljice Zastupničkog doma PSBiH Šefik Džaferović pohvalio je organizaciju skupa koji, kako je rekao, daje dodatni impuls pridruživanju Zapadnog Balkana Europskoj uniji. Također je istaknuo važnost dosezanja europskih standarda i naglasio važnost daljnje posvećenosti europskih institucija integracijama BiH. U svome je obraćanju Džaferović za problem istaknuo nefunkcioniranje Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje između PSBiH i EP-a.

Sudionici su prvog dana održavanja okruglog stola raspravljali i o ulozi parlamenata u osnaživanju civilnoga društva/unaprijeđenju dobrog upravljanja, vladavine prava i nediskriminacije.

Drugoga dana rada Okrugloga stola održan je zajednički sastanak s članovima Odbora za vanjske poslove EP-a, kojim predsjeda David McAllister, na temu srednjeročne revizije Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II), te usklađivanja financiranja s političkim prioritetima.

U uvodnom izlaganju David McAllister, predsjedatelj Odbora za vanjske poslove Europskog parlamenta, istaknuo je važnost ulaganja EU u Zapadni Balkan jer se na taj način ujedno ulaže i u EU. Sredstvima iz ovih fondova države se pripremaju za članstvo u Europskoj uniji i kasnije učinkovito korištenje drugih fondova EU. Omogućava se lakše ispunjavanje standarda EU u mnogim važnim segmentima, poput borbe protiv korupcije, jačanja administrativnih kapaciteta i poboljšanja regionalne suradnje. Međutim, izrazio je zabrinutost za to jesu li uložena sredstva EU učinkovita i što bi se moglo unaprijediti u tom procesu.

Marietje Schaake, zastupnica i predsjedateljica Radne skupine za vanjske financijske instrumente - AFET, naglasila je da pretpristupna pomoć i ulaganje u Zapadni Balkan ima jasan cilj, a to je priprema država za članstvo u EU. Navela je da postoji potreba za mjerenjem uspjeha učinka uložених sredstava, kao i bolje praćenje njihove alokacije. Nema redovitih procjena učinka korištenih sredstava, osim u izvješću Europske komisije. Stanje otežava i neodređenost strategijskih dokumenata i akcijskih planova u smislu što je i dalje nejasno gdje uložiti sredstva, odnosno u koji sektor, npr. je li to poljoprivreda. Novi trendovi politike EU nalažu da interni interesi EU-a moraju biti zaštićeni, ali i povezani s partnerskim zemljama. Važno je utvrditi potrebe država imajući u vidu interese građana, a ne samo prioritete vlada. U kontekstu sagledavanja šire slike odnosno značaja aktivne participacije civilnog sektora u usmjeravanju sredstava iz fondova pretpristupne pomoći, Scaake je spomenula Tursku i pitanje koje se sve češće postavlja kada je riječ o daljnjoj pretpristupnoj pomoći za Tursku – postoji li potreba za preusmjeravanjem sredstava EU zbog političkih kretanja zemlje.

Ravnateljica za Zapadni Balkan u Općoj upravi za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju (DG NEAR) Ruiza Calavera Genoveva kazala je kako je dobar trenutak za razgovor

o fondovima pomoći EU-a, a to je IPA. Provedena je vanjska evaluacija i nakon njezinog sagledavanja očekuju se preporuke Europske komisije koje bi trebale omogućiti učinkovitiju pripremu zemalja za članstvo u EU. Rezultati vanjske evaluacije bili su pozitivni, odnosno pokazali su da postoji veza između postavljenih političkih ciljeva i instrumenta pretprijetne pomoći IPA. Težište IPA-e je na provedbi strukturnih reformi odnosno prioritetnih područja (konsolidacija demokracije, reforma javne uprave, zaštita ljudskih prava, ekonomska konkurentnost i regionalna suradnja). Ostaje potreba za razmatranjem mogućnosti uspostave jednostavnijeg mehanizma za preusmjeravanje sredstava, iako je i dosad bilo moguće alocirati sredstva u izvanrednim situacijama (poplave u BiH i drugim zemljama regije).

Kao i prethodni sugovornici, Erwan Fouéré iz Centra za europske političke studije - CEPS (*Centre for European Policy Studies*) naglasio je značaj IPA fondova za budućnost pristupanja Europskoj uniji. Države pristupnice se korištenjem sredstava iz ovih fondova i provedbom reformskih procesa pripremaju za obveze i prava koja proizlaze iz članstva u EU. Ipak, u zemljama Zapadnog Balkana, smatra Fouéré, došlo je do zastoja u reformama i to gotovo svim područjima, što je konstatirano u posljednjem izvješću Europske komisije iz 2016. godine. Zbog toga, navodi Fouéré, EU bi morala biti više uključena u praćenje obveza u cilju zaustavljanja zastoja u reformama. K tomu, postotak fondova morao bi biti veći, dodao je Fouéré i ukazao na potrebu rješavanja pitanja nezaposlenosti putem IPA-e (razvoj malih i srednjih poduzeća i jačanje obrazovnog sustava).

U svojim osvrtima na učinkovitost korištenja sredstva iz pretprijetnih fondova EU, predstavnici parlamenata zemalja Zapadnog Balkana ukazali su na česte probleme s kašnjenjem u realizaciji sredstava¹, potrebu koordinacije s vladama u cilju usklađivanja financiranja s političkim prioritetima, značaj zadržavanja dinamike u provođenju projekata i potrebu pojednostavljenja proceduralnih aspekata korištenja IPA-e. Također su istaknuli da je nakon vizne liberalizacije malo projekata s konkretnim učincima za građane, te da bi uključivanje zemalja Zapadnog Balkana u europski *roaming* sustav mogao biti jedan takav projekt.

Sugovornici su se suglasili da su IPA fondovi od velike važnosti za razvoj Zapadnog Balkana, kao i da je u budućnosti, uz kontrolu utroška, potrebna i procjena koristi od uložених sredstava. U konačnici, ravnateljica za Zapadni Balkan u Općoj upravi za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju Ruiza Calavera Genoveva naglasila je da će se i dalje inzistirati na tehničkoj pomoći, koja će biti praćena reformama.

Središnji dio Okruglog stola bio je posvećen stajalištima zemalja Zapadnog Balkana o procesu i perspektivama procesa europskih integracija. U uvodnome izlaganju je glavni ravnatelj Direkcije Europske komisije za susjedstvo i pregovore o proširenju Christian Danielsson ustvrdio da Zapadni Balkan ima europsku perspektivu, te da su ovoj regiji potrebni pomirenje i stabilnost. Također je naglašena potreba gospodarske reforme i dobrog funkcioniranja demokratskih institucija. Osim Danielssona, i ostali sudionici Okruglog stola izrazili su potporu nastojanjima zemalja Zapadnog Balkana za članstvom u EU.

Sudionicima Okruglog stola obratila se predsjedateljica Zastupničkog doma PSBiH Borjana Krišto, koja je ocijenila da je održavanje okruglog stola posvećenog ovoj temi znak za to da

¹

EU vidi zemlje iz ove regije unutar svojih granica. Krišto je izrazila uvjerenje da će odgovori na Upitnik Europske komisije biti završeni do kraja tekuće godine, te je još jednom iskazala jedinstven stav BiH o članstvu u EU. U obraćanju predsjedateljice Krišto naglašena je potreba izmjene Izbornog zakona BiH kojima treba osigurati legitimno predstavljanje i ispunjavanje presuda Ustavnog suda BiH. Na kraju izlaganja predsjedateljica Krišto ukazala je na potrebu dobrih odnosa sa susjedima, kao i na činjenicu da su u rješavanju svih pitanja diplomacija i politički dogovor jedini pravi put.

Izvješće napisala:

Voditeljica Odjela za protokol
Jadranka Radović

Izvješće odobrila:

Predsjedateljica Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto

Dostaviti:

- Kolegiju Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH
- Kolegiju Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH
- Kolegiju Tajništva Parlamentarne skupštine BiH
- Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma
- Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze Doma naroda
- a/a